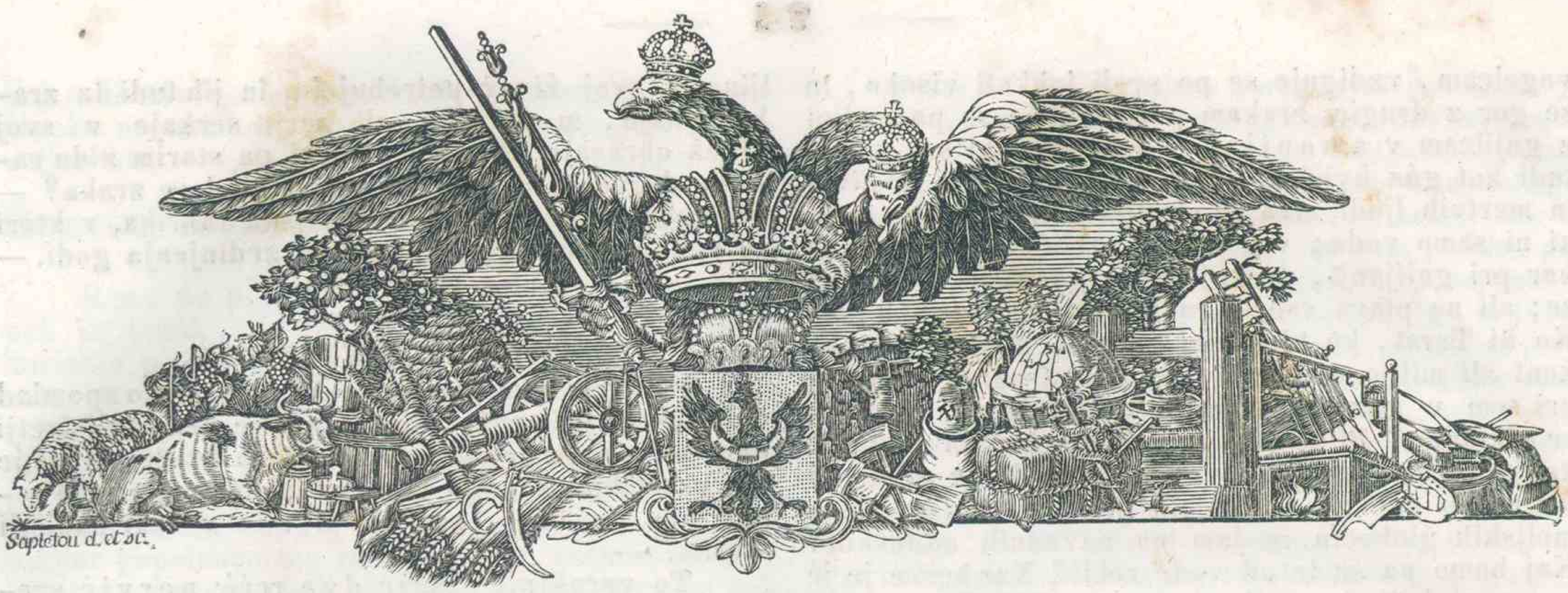

Kmetijske in rokodélske novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj IV. *V srédo 13. Velkitravna 1846.* List 19.

Bor z drakonam.

(Konec.)

„Prej ko podam se v strašen bor
Na skaloplaz koračim gor;
Pred Kristusam ponižno kleknem,
Posvetnih želj oserčje sleknem,
Opnem potem orožja kras,
Privežem ojster meč za pas,
Previdim s piko dlan desnice,
Ter vernem se iz viš gorice.
Obá pustím oproda zad,
Povém potrebno, in se ločim,
Zasedem konja ličnih vad,
In Bogu dušo priporočim“.

„V planavi komaj sim, ko psa
Na gerla moč zalajata,
In težko sopsti konj začenja,
Se stavi v bran, se plašno spenja;
Zakaj, tik pota vrag serdit
Leží ostudno v klopko zvit,
In greje se v soparu tlaka.
Psa shuskata ga kviško jaka,
Alj urno se oberneta,
Ko žrela strašno past razdeli,
In puh strupén od sebe dá,
Ter čudno kot šakal zacmeli“.

„Pogum oživim jima koj,
Serdito verneta se v boj,
Jez pa zaženem krepke roke
Divjaku piko v gnusne bôke.
Ta kot paljčina brez močí
Na luskoklepu odletí,
In preden ponovím lučaje
Zdivjá omamljen konj skakaje.
Moriven gled, ostuden laj,
Dihanja strup ga v grozi vije,
Osupnjen skoči, plab nazaj,
In meni zadna ura bije“.

„Raz konja planem zdaj na tlak,
Brez mude ojster meč je nag;
Pa mah in pah sta prazno delo,
Oklep je zid, je jeklo celo.
In ljuto treši divja stvar
Me s krepkim repam pod-se kar;
Že vidim žrelo se odpreti,
Po meni zobe hrepeneti,
Ko strašne jeze moja psa
Na trebuh ravsneta zverine,
De ostermi raztergana,
Tulivši britke bolečine“.

„In preden psov slobodna je
Iz praha naglo dvignem se,
Opazim ranjeno golino,
Ter sunem krepko v drobovino
Do roča meč porinši not,
Kervi potok mi vrè nasprot.
Ko hrib se gruda strašna zverne,
In s težo trupla me pogerne,
De omedlim omamljen koj;
Ko spet zavém se del in kraja,
Oproda vidim pred seboj,
In mertviga na strani zmaja“.

Mladenč končá, in glej! tačas
Pohvale dolgo vderžan glas
Oprosti koj se neizmerno,
Odbit od loka deseterno
Budí različnih klicov zvek
Hrumé po stanu gromen jek,
Clo vitezam je volja jaka,
De se ovenča glava taka;
Hvaležen ljud ga ljudstvu če
Pokazati v obhodu dičnim,
Zdaj ojstro knez obervi pnè,
In molk ukaže govoričnim.

In reče: Zmaja, ki ta tlak
Je gulil, si premagal jak,
Skor boga množica te ceni;
Alj redu zdaj si vrag strupeni,
In hujši, ko drakon je bil,
Si kačo v sercu ti rodíl.
Pošast, ko živo v dušo piči,
Prepir zbudí, pogin prisiči,
Je nepokoren, gnusen duh,
Ki vodbi se nesramno zmakne;
On svetu v sleme, uma gluh,
Požara baklo derzno vtakne.

Serčán je tud sirov divjak,
Pohlevnost je Kristjanu znak;
Zakaj, kér kralj nebeškim krilu
Je v sužnim hodil oblačilu,
So osnovali, njemu v sled,
Pobožni prednji križa red,
Dolžnost nar težji de spolnuje,
Kér lastno voljo v spone kuje.
Ti prazni slavi bil si vdan,
Zatorej proč! so sodbe glasi:
Kdor jarma vere ni volján,
Nevreden je, de križ ga krasi. —

Zdaj množ divjáje zagromí,
Presilne vihre stan doní,
Vès red za brata prosi živo,
Alj on prikloni se sramljivo,
Ter sleče križan plajš na mah,
Poljubi mojstru roko rah,
In gré. Za njim ta gleda pazno,
Potem pokliče ga prijazno,
In reče: Sin, objemi me!
Ti v hujši zmagal si sovraži,
Prejemi križ! plačilo je
Ponižnosti, ko zdaj te snaži.

J. Koseski.

Nekaj kemije (ločbe) kmetovavcam.

(Nadalje.)

19. §. Podnebni zrak, neka zaloga.

Podnebni zrak, obstoječ iz kislogáza in vogelnokislogáza, ni nikoli in nikjer prav popolnama čist, ampak več ali manj so večidel nevidljivo v njem zlo mnogoverstne rečí raztopljene; po primeri pa kakor se v njem više pride, čistejši je; na gorah je veliko prijetniši in tečniši, kot v mnogih dolinah, ali clo v mestih.

Vodenogáz, ali sam ali zedinjen z žêplam ali

vogelcam, vzdiguje se po svoji lahkoti visoko, in se gor z drugim zrakam pomeša, če se pa zedini z gnjilcam v amonijak — neko lugasto sol — beží tudi kot gáz kviško. Vse, kar koli spuhtí iz živih in mertvih ljudí, žival in rastljin čez dan in po noči, ki ni samo voda; vse močno različne dišave; vse kar pri gnjijenji, trohnjenji in gorenji — odločva se; ali ne plava vse to raztopivši se v zraku? — Ko bi Terst, ko bi Dunaj pogoril, koliko sto tavžent ali milijonov centov lesá in druziga blagá bi pri tem v gáze ali puhe spremenivši se, v zraku se raztopilo? Blizo 200 gorečih gor štejejo na svetu, koliko gázov in puhov spihajo te le iz sebe od dneva do dneva? koliko jih pride tacih iz podzemeljskih globočín in jam po navadnih odduških? Kaj bomo pa še le od vode rekli? Nar berže je je več v podnebnim zraku kot na zemlji. Na nar lepši in prijetniši dan velkiga travna se ti prikaže ob enajstih nad glavo nek oblačič; zmirej se širi in veči postaja, veterca ga ni od nobene stranî; ob treh popoldne je oblak že deleč okoli nebó zagernil, zdaj se zabliska in zagromí, in kmalo začnó kanci naletvati, ploha se vsuje, oblak se vdere, in strašna povodenj ti nograde razkopá in njive prek potoka pobere, sosedu jez preteržè in mu stope zasuje! Vsa ta voda je popred v zraku nad tvojo glavo raztopljena bila, ni bilo ga ne juga, de bi je bil iz daljniga morja prinesel. Koliko vode mora neki na nebi biti, kér se lahko v vsakim kraji in takó na naglim take lijavce iz nje naredé? —

V zraku je tudi posebno poleti veliko kalamičniga ognja, se je pri povodnji bliskalo, de je bilo kaj! Mende je ni kemijske pervine na zemlji, de bi je več ali manj tudi v raztopljenim stanu v zraku ne bilo. Kar so še koli železne rude na svetu našli, je bila vselej taka, de je bilo v nji železo s kislicam ali žêplam zedinjeno, čistiga pa in svetliga železa, kakor se večkrat najde srebró in zlato, niso še našli v nobeni rudi; našli so ga pa vender že večkrat verh zemlje, v po več funtov ali tudi centov težkih kosih, kteri so se na nebu iz drobtinc sprijeli in na zemljo padli. Takó sta pri Hrašinski vasi Zagrebške krasije 26. velkiga travna 1751 ob šestih popoldne v pričo več ljudí dva kosa čistiga železa med gromam in ognjenimi prikaziki, v podobi razbeljenih in zlo zamotanih verig na preorano njivo padla in se v njo globoko zarinila; večiga od 71 funtov hranijo še dan današenj v cesarskim muzeumu na Dunaji.

De je med enakimi gromnimi in ognjenimi prikaziki že večkrat in v mnogih krajih kamnje od neba na zemljo padalo, je učenim sploh znano. Naglo prileti od drugej veči ali manjši po noči vse razsvitljavajoča krogla, razpoči se močno zagromivši, in pade kot kamnje na zemljo. Naj se take krogle zedinijo iz drobtinc v našim podnebnim zraku, ali naj prileté iz neizmerljiviga neba, očitno je učenim, de obstojé iz sploh znanih kemijskih pervin, zató pravi Latinec: „Cœli & terræ est una eademque materia“. Mnogi naravoslovci menijo, de take krogle, majhne tamne zvezdice, pridši iz globokiga neba, memo leté z nedopovedljivo hitrostjo in se movsaje ali žulé ob naš podnebni zrak, gáze zažgó, de vidimo prikazik, ki mu pravijo: de se je zvezda potočila. Če pa take krogle blizo zemlje pridejo, jih ta na-se potegne, in dol po zraku leté se vnamejo, razpočijo in kot kamnje na zemljo padejo.

Podnebni zrak je tedaj prav prav velika zaloga zlo mnogoverstnih rečí, kterih živali in rastljine v svoj živež potrebujejo, in jih tudi iz zraka dihaje, in po koži ali perji serkaje v svoj živež obračajo. Od kod bi neki na starim zidu rasteče drevesce živelo, če ne večidel iz zraka? — Podnebni zrak je pa tudi kemijska fabrika, v kteri se veliko kemijskiga ločenja in zedinjenja godí. —

(Dalje sledí.)

Živinsko zdravništvo.

Iz Slivja nam pišejo, de se je letašnjo spomlad že večkrat primerilo, de so svinje drugi ali tretji dan po porodu popolnama ob mleko prišle, in de je več prasčikov zavoljo tega od lakote poginilo. Prosijo nas za svet, kaj de bi bilo v taki nadlogi storiti? —

To vprašanje obseže dve rečí; pervič svetovati, kakó de bi se svinji zopet k mleku pomagalo? in drugič, kakó nej bi se prasčiki smerti lakote otéli?

Na pervo vprašanje ni moč gotoviga sveta dati zató, kér nam gosp. C. clo nič niso povedali, ali je starka zraven tega tudi nekoliko bolehna, ali morebiti clo hudo bolna in kakšne znamnja bolezen kaže. Če pa bolezni ne poznamo, ne moremo gotoviga pomočka svetovati. Le navadni vračúni in mojstroskazi kje v en dan zdravila dajejo in bolezni samo po imeni ozdravljujejo, brez pomislika: ali bo prav ali ne.

Nar navadniši vzrok, de živina koj po porodu ob mleko pride, je vročinska bolezin z notrajnim prisadam, ktera je živinskim zdravnikam pod imenam porodna vročnica (Wurffieber) prav dobro znana in ktero navadni vračúni notrajni ovčič ali sajovic imenujejo.

Ta bolezin izvira večidel iz prehlajenja ali od preobilne piče. Gorak hlev in obilna stelja je tukaj potrebna; zraven tega se mora svinja kake trikrat na dan dobro s slamo dergniti in še clo odeti. Pijača naj bo topla, nar bolj služi voda z otrobi in z nekoliko domače solí osoljena. Razun tega naj se v maslicu tople vode raztopí pol lota solitarja, kterimu se zamore tudi pol kvintelca žvepla pridjati, ali pa namesto solitarja in žvêpla pol lota v štupo stolčeniga strelniga prahú (pulfra) in to zdravilo dvakrat na dan bolni svinji v gobec vliti. V hudi vročinski bolezni naj se ji tudi na repu obilno puša.

Pa je še druzih vzrokov in bolezin več, de svinja ob mleko pride, za ktere so zopet druge zdravila. Kér nam pa gosp. C. clo nič od tega povedali niso, bi predolgo bilo, vse vzroke posamezno tukaj razlagovati. Naj nam razločno popišejo počutik tacih svin in iz serca radi jim bomo svetovali prave zdravila.

De pa prasčiki od lakote ne poginejo, se lahko obvarje, če se jim pervi teden po šestkrat na dan po malim kravjiga mleka daje, kakoršno iz pod krave pride in nekoliko s toplo vodo zmešaniga, ali pa prekuhaniga in tudi z nekoliko vode zmešaniga. Ko prasè samo še ne zna piti, naj se mu piva v gobec vliva. — Potem naj se mleku nekoliko režene moke ali otrobov primeša, de živinče tak redek mlečni sók povžíva. Ko prasčiki stareji prihajajo, jim služi zmečkan kuhan korún, kuhano korenje, potem pa navadna piča. Perve 4 tedne jim imenovana mlečja piča nar bolj služi, zató kér je natornim postavam tudi nar bolj primerjeno, če prasè skozi 4 tedne sesá.

Če so praseta sicer zdrave, se bojo tudi pri imenovanim pitanji dobro počutile. Zakaj pa ne?

Saj tudi mlado dete dostikrat od maternih pers nič živeža ne dobí in mora s kravjim mlekam zadovoljno biti. Dr. Bleiweis.

Še nekaj od mizarskiga in tesarskiga lesá.

(Nadalje.)

Res, de pozimi sekan les ostane gost, kerpek in težák, de se da za kurjavo pràv pràv koristno porabiti, zató, kér se vsa vodena in smolnata sočnost po njem zgostí in sterdi, in takó rekoč, se že v les spremeníva; tudi za marsiktero delo je zimski les pràv koristen in terpežin, nikdar pa ni pripraven za sploh vsako mizarsko in tesarsko delo, zató ne, kér se les zimskiga časa sekan nikdar popolnama ne razsuší, kér sočnost in mokrota ne moreta čisto iz njega zginiti, zgošen sok zastáne v lesu in se zamoči v njem; zamok pa nikdar ne preíde, tudi v starim delu ne, ampak pred časam gnjilobo v delani les pripravi.

O spomladanjskim čusu sekaniga lesá se pa zamok ne more prijeti, kér gorkóta tanjkotočni sok kmalo posuší, in storí, de vsa mokrota zgine iz njega; tak les je lohák in suh, de zvoní.

Nar bolje je zgodaj spomladi les posekovati; tačas, ko gorkó prihaja; — preobilna mokrota zgine iz lesá, sok jame močno gibati se, lesene letine, žilice in kitice se raztegnejo in se odprejo, iz njih kmalo zgine zimska mokrota, zgošéni sok se v tem času narložeje in nar hitreje posuší.

Res je, de se červ na spomlad hitreje perkáže, kot pozimi, ravno zató, kér mu je točni sok prijetna hrana. Temu se pa lahkó pomaga, kakor je bilo že v poprejšnim razlaganji povedano, in kakor bo tudi še v prihodnje opomnjeno.

Res je tudi, de v zimskim času sekan les je terji od spomladanjskiga, pa je tudi bolj kerhek ali pust za vdelovanje, kakor spomlanjski. Že sperviga je bilo skazáno, de je treba pri vdelovanji ali vstavljanji lesá bolj na ločnost in posebno na suhost, kot na gostóst in terdobo lesá gledati. Gotovo je težak les terdnejši od lahkiga, teža mu da moč, pa mokrota mu ne smé teže dati, ampak lastna mora biti teža lesá, ktero mu le pleme, kraj, zemlja in dobra rast dati zamorejo.

Desiravno so marsikteri posestniki gojzdov ali borštov koristniga posekovanja o pravim času prepričani, vender malo porajtajo na tó, ampak sekajo les kadar je, zavoljo posebnih dobičkov. Nekteri ga sekajo za prodajo, kadar jim je denarja potreba; drugi pa spomladi, le zavoljo berila in prodaja lupja.

(Dalje sledí.)

Velki letni zbor c. k. krajnske kmetijske družbe.

Letni zbor c. k. krajnske kmetijske družbe v Ljubljani je bil 5. dan tega mesca. Predsednik zbora so bili visokorodni gospod grof Welsperg, namestnik c. k. ilirskiga deželniga poglavarja.

Vodja kmetijske družbe visokorodni grof Vuk Lihtenberg so s prijaznim nagovoram začeli pomenkvanje današnjiga zbora, v kterim so važniših opravil kmetijske družbe o pretečenim letu opomnili. Spomnili so pa tudi z milimi besedami tistih udov, ktere nam je smert v pretečenim leti vzela, posebno pa gosp. Jožefa Rudeža rajnciga grajšaka v Ribnici, ki je več ko 26 let nevtrudljivi podpornik krajnske kmetijske družbe bil.

Po tem je tajnik kmetijske družbe, Dr. Bleiweis bral posamezne opravila družbniga odborstva.

Tukaj so bile povedane pervič opravila, ktere je odborstvo prejelo od c. k. deželniga poglavarstva; potem je bila napovedana letašnja razstava sadja v Ljubljani za prihodnjo jesen. Dokončan drugi natis krajnskiga vertnarja gosp. Pirca je bil družbi na znanje dan in pri ti priči je bilo tudi opomnjeno, de nam je silno potreba na rejo gojzdnih dreves misliti in de naj kmetje prihodnjič začnejo pridno nabirati smerekoviga in jeloviga semena za pomnoženje svojih gojzdov, pa tudi za prodajo teh semen, ktere bo kmetijska družba tudi prihodnjič rada kupovala, in jih potem, kar bo moč, po nar nižeji ceni prodajala, de si bojo tudi tisti kmetovavci zamogli teh semen omisliti, ki si jih ne morejo samí nabirati.

Dalje je bilo družbi povedano, de je v začetku tega leta gosp. Dr. Struppi prevzel oskerbništvo družbniga verta na Poljanah v Ljubljani in de bo po namenu družbe skerbel za obilno izrejenje žlahtnih sadnih in murbnih dreves, zraven tega pa mnoge kmetijske skušnje napravljal. Kér se vsako kmetištvo nar bolj ponaša, če ga imá gospodár pred svojimi očmí, je kmetijska družba gospoda dohtarja naprosíla, de bi se na imenovani vert preselil. Za občni prid ves vnet gospod je to opravilo rad prevzel in od perviga velkiga travna že stanuje v hišici, ki v tem vertu stojí. Imenovani vert leží blizo cukrofabrike in je blizo 6 oralov velik. Kér je gosp. Dr. Struppi tudi c. k. deželni zdravnik za živino in kér je na tem vertu lep prostor za ogledovanje zdrave in bolne živine, bo mende to našim kmetam pràv všeč, kér bojo odsihmal lahko svojo živino k gospodu zdravniku vodíli in ga za svet in zdravila popraševali.

Potem je bilo oznanjeno, de je gosp. Leskovic, tajnikov družnik, po dovoljenji kmetijskiga odborstva v začetku tega leta prevzel opravilstvo Graške družbe sv. Florjana ali asekurancije za Ljubljanski in nekdajni Ižanski kanton in de naj se pri njem v pisarnici kmetijske družbe oglasi, kdor iz imenovanih kantonov ima pri ti asekurancii kaj opraviti.

Nadalje je bila razglašena častna delitev daril pridnim sadjorednikam, ki so lani sreberne svetinje prejeli.

Potem je bilo veselo razširanje kmetijskih in rokodelskih Novic v letašnjim letu na znanje dano in povedano, de je letas zopet 140 deležnikov več kot lani, in de celo število zdaj znese 1257. Pri ti priliki je bilo pevedano, de je lanjska Doklada Novic: „Vinoreja“ visokočastitljiviga gospoda Vertovca povsod zasluženo veliko čast in hvalo našla, in de bo letašnja doklada „Miloserčnost do žival“ gotovo tudi veliko lepiga sadú prinesla. Pisatelj te lepe knjižice je bil na glas pohvaljen, in je visoke častí vredni gospod Mihael Stojan iz Štajerskiga, fajmošter na Gomilskim in tudi ud krajnske kmetijske družbe, kteri se je on s svojimi lepimi sostavki v Novicah že davnej močno prikupil.

Od letašnje nemške in slovenske pratike je bilo povedano, de ste zopet veliko veliko prijatlov našle. Od slovenske pratike je bilo letas 38 tavžent, tedej 2 tavžent več prodanih, kot lani. Veliko kmetov je prišlo k vredniku Novic in pratike, ki so se posebno zahvalili, de smo jim cesarske postave od živinske kupčije v letašnji pratiki na znanje dali, od kterih popred clo nič vedili niso. — Gospodu Potočniku, fajmoštru v Šentvidu nad Ljubljano se je odborstvo zahvalilo, de je zopet pervi (astronomiški) del nemške in slovenske pratike zložil.

Potem so prišli češki kolovrati na versto, od kterih je bilo povedano, de jih je pretečeno leto sam Unglert 132 poprodal, kar od očitniga razširanja teh koristnih kolovratov pričuje. — Na ogled postavljen je bil tudi Dollov kolovrat iz Zagreba, kteriga nam je slavna

Zagrebška kmetijska družba poslala, kteriga pa zvedeni predivci niso kaj poterdili. Čez českiga kolovrata ga ni, in Unglertovi češki kolovrati so nar veči hvale vredni; le škoda de niso bolj po ceni.

Sklep tega, kar je Dr. Bleiweis od opravil odborstva bral, je bilo povabílo Njih cesarske Svitlosti, avstrijanskiga Nadvojvoda Ioana, de bi veliko udov krajnske kmetijske družbe prihodnjo jesen k velkimu zboru nemških kmetovavcov prišlo, in de bi se tudi posebne kmetijske skušnje krajnskih kmetovavcov tamkej razglasíle.

(Dalje sledí.)

Vraža — huda reč.

Bliz Ljubljane prebiva néka žena, ki zna s peskam svétih Ušarij očí ozdravljati.

Poprejšnji téden je tukaj eni ženi smét v očí peršla; berž pride svetvavka s péskam svétih Ušarij, in ko ga v osmeteno okó déne, ji je ta (kdo bi bil to mislil?!) še veliko hujši storil, kakor poprej smét. Verh skleče bolečine, ktera ji noč in dan ni dala počitka, ji je še to velike težave delalo, de ga po perzadevanji in terpljenji eniga tedna ni mogla iz očesa spraviti. Ko ji hude bolečine že ni bilo več prestati, gre k lekarju pomoči iskat; v bolnišnici so jo trije deržali, kadar ji je lekár z jekléno jévico po očesu brodil, pa vse strašne bolečine so bile zastonj: péska ji ni mogel iz otekliga in kervaviga očésa spraviti; takó hudo je v njem zasajen. Precej po tem jo pride nadlégovat ozdravljavka, ter ji pravi, de hoče pések nazaj iméti, de bi še ktéri drugi prijatlici z njim postrégla. O, pač bi ti ga rada nazaj dala, pravi réva v svojih bolečinah, ko bi se le dal iz očesa spraviti!

Zdaj ta réva še le vé, kaj storí pések svetih Ušarij, in de njena svetvavka zna le ozdravljati, pa ne ozdraviti. De bi pač ljudjé skorej več pameti iméli!

Drobtince za novo leto 1846.

V 2. listu Novic oznanjene in željno pričakovane „Drobtince“, nabrane po visoko častitljivimu gospodu Slomšeku so pred nekimi dnevi na svitlo prišle.

S serčnim veseljem pozdravimo to knjigo — naših Novic ljubo sestríco — ktera bo, kakor te, skerbela za časno in večno osrečenje svojih bravcov. Veliko lepih in koristnih podukov, pa tudi povest in pesmic za kratek čas je tù nabranih, ki so v naslednjih razdelkih zverstene: 1) Stare resnice v novi obleki (v 10 sostavkih); 2) Prigodbe vesele in žalostne (v 10 sostavkih); 3) Razgled za stare in mlade (v 10 sostavkih); 4) Prilike in basni (v 10 sostavkih); 5) Ogledalo za šolo (v 10 sostavkih); 6) Slovenska gerlica, ktera obseže 10 pesmic ljubeznjive matere, 20 pesem za dobro voljo in kratek čas, 10 pa za pobožnost. Nekoliko sostavkov je v starim, veči del pa je v novim pravopisu pisan. Kér je novi pravopis zdej že povsod dobro znan, bi pač prav bilo, ko bi drugo leto vsi sostavki le v edinim novim pravopisu pisani bili, kér — kakor je tudi pri Novicah poprej bilo — mešanca bravce moti. Kteriga ni sram pritožiti se, de si ne more treh čerk v glavo vtisniti, ta nima veliko veselja do branja in gotovo tudi stariga pisanja le malo bere.

Serčnimu priporočenju teh bukev vsim duhovnim gospodam, učiteljem in učencam, staršem in otrokam perstavimo še milo povabljenje gosp. Slomšeka na vse slovenske pisatelje, ktero je „Drobtincam“ perdjano in se takóle glasí:

„Prijatli in pomočniki naj bojo lepo prošeni, kolikor jim je drago in mogoče, dobrih drobtinc — in naj bi lepi kosčiki bili, še bolje — za našo slovensko krušenco nabrati in v Celje gospodu vodju nemških šol poslati, saj do binkošt, za prihodnje leto. Za vsako drobtinco bomo „Bog plati“ rekli, ako nam plačati ne bo mogoče“.

Dr. Bleiweis.

Dopis iz Celja.

Kjer so pred enim letam še zeleni travniki in cveteči verti bili, zdej kolodvor (Bahnhof) stojí, veličansko kot kakiga kneza poslopje, gré železnica (železna cesta), in hrumejo železni sloni, hlapóni (Lokomotiven) imenovani.

Že več dni poskušajo te železne konje, kakor jih kmetje okoli Celja imenujejo. Perpravljeni so že trije hlaponi, kteri imajo imena: Ocean, Grossglockner in Idria. 27. dan pretečeniga mesca je vikši ogleda c. k. železnice Dr. Ghega pervo poskušnjo s hlaponam storil in se od Marburga v Celje nazaj v dveh urah in 45 minutah perpeljal. Ko vihár dirjajo hlaponi do Marburga in nazaj; v Gradec nas bodo perhodnji mesec vozili. —

Kaj druziga; imamo že lepo spomlad, ali bolj po pravim govoriti, vroče poletje. Žito visoko, hoste zelene, sadne drevesa in vinske gorice v cvetji rodovitno letino nam obétajo.

J. Š.

Zahvala.

V imenu vsih učencov latinskih šol v Novimmestu se ponižno in serčno zahvalim rodoljubimu dobrotniku, ki nas je pervi dan velkiga travna z Novicami celiga četertiga tečaja brez vsiga plačila razveselil. Ko sim v šoli pervikrat za uk paznim učencam namen in korist Novic pokazal, in jim slovečo pesem: „Blagor Ferdinandu milimu“ prebral, so vsi hrepeneli jih tudi sami brati. Upam, de bodo Novice, kakor povsod, tudi per naših mladenčih latinskih šol, umnih za druge jezike, svoj lepi namen dosegle; njih daritev pa je nepozabljiv spomin hvaležnosti proti dobrotniku v serca vsih učencov in učenika globoko vtisnila. —

P. M. P.

Novomesto 4. dan velkiga travna 1846.

Urno, kaj je noviga?

(Sveti Oče Papež v Rimu) so Velki četertek po keršanskokatolški šegi dvanajstim možem z lastnimi rokami nogé umivali, od kterih sta bila 2 Čeha iz Litomérske škofije, 1 Francoz, 1 Švajcar, 1 Indijan, 1 Etijopeec, 1 Kitajec (Kinez), 1 Azjatec, 1 Afrikan, 1 Amerikan, 1 Maronitan in 1 Vlah (Wallache).

Znajdba vganjke v poprejšnjim listu je:

25.

Današnjimu listu je perdjana 9. doklada — in pa četerti del bukvic pod nadpisam „Miloserčnost do žival“.

Žitni kup.	V Ljubljani 9. Velkitravna.		V Krajnju 4. Velkitravna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	1	55	2	5
1 » » banaške	2	6	2	12
1 » Turšice	1	6	1	18
1 » Soršice	—	—	1	33
1 » Rèži	1	30	1	38
1 » Ječmena	1	10	1	20
1 » Prosa	1	10	1	15
1 » Ajde	1	2	1	3
1 » Ovsa	—	51	—	54

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik* v *Ljubljani.*